

A X-a Conferință Națională multidisciplinară - cu participare internațională,
"Profesorul Dorin PAVEL - fondatorul hidroenergeticii românești",
SEBEȘ, 2010

COLABORAREA DINTRE STANDARDIZARE ȘI CERCETARE - PÂRGHIE PENTRU CREȘTEREA COMPETITIVITĂȚII PRODUSELOR ROMÂNEȘTI

Jeni TOMA

COLLABORATION BETWEEN STANDARDIZATION AND RESEARCH - LEVER FOR INCREASING THE COMPETITIVENESS OF ROMANIAN PRODUCTS

The researchers have a very important role in the competitiveness of Romanian products on the European market and they must be the first to know the rules in Europe. In their activity of implementing the research results in everyday life, researchers must start from a basic level, generally accepted by the market, namely the European standards (standards that offer mutually acceptable solutions, tested and used by various partners).

As standards users, researchers and designers gain time and money because they start their activity from a level that was already validated by the market. The existing standard represents the base from which the research activity must start and develop, and in turn, research should provide the basis for future standards, this course leading to a continuous progress.

Cuvinte cheie: piața europeană, standard, standardizare, competitivitate, colaborare, cercetare

1. Generalități

Prin aderarea la Uniunea Europeană, piața românească a devenit, practic, piață europeană, iar participanții trebuie să respecte regulile europene, trebuie să furnizeze servicii și produse la nivel

european. Din punct de vedere tehnic, nivelul acestei piețe este marcat de standardele europene.

De asemenea, procesul de globalizare aduce cu sine o gamă largă de drepturi și obligații pentru cetățeni: dreptul la siguranță, la securitate, sănătate și accesul la informație, precum și obligațiile de a proteja mediul înconjurător și de a respecta siguranța, proprietatea și intimitatea celorlalți. Standardele ajută cetățenii să își exercite aceste drepturi și obligații, furnizând, de exemplu, cerințe pentru protecția consumatorilor, garantând calitatea și siguranța produselor și serviciilor, definind cerințe sau oferind linii directoare referitoare la protecția mediului înconjurător sau la alte aspecte importante pentru cetățeni, care includ sănătatea, securitatea, informarea și comunicarea și comerțul echitabil.

2. Standardizarea și globalizarea

O lume fără standarde și-ar înceta în scurt timp dezvoltarea. Transportul și comerțul ar fi paralizate. Internetul pur și simplu nu ar mai funcționa. Disfuncționalități și pene ar afecta sute de mii de sisteme care depind de tehnologia informației și de comunicații – serviciile publice, cele bancare, de îngrijire a sănătății, de control al traficului aerian, serviciile de urgență, de ajutor în caz de dezastre sau chiar diplomația internațională. Foarte multe aspecte ale lumii moderne depind în mare măsură de standarde.

De aceea, în condițiile actuale ale globalizării economiei se tinde către o compatibilitate cât mai mare a criteriilor de evaluare a produselor și serviciilor, iar standardele devin instrumente importante de comunicare, informare și de stabilire a nivelului tehnic pentru o anumită categorie de produse sau servicii.

Standardele sunt utile pentru organizațiile din industrie și afaceri de toate tipurile, pentru guverne și organisme de reglementare, pentru organizații comerciale, pentru specialiștii din evaluarea conformității, pentru furnizori și cumpărători ai produselor și serviciilor din sectoarele publice și private, și în fine pentru oameni, în general, în rolul lor de consumatori și utilizatori finali.

Standardele contribuie la realizarea, producerea și furnizarea unor produse și servicii mai eficiente, mai sigure și mai prietenoase cu mediul. Acestea fac comerțul între țări mai ușor și mai corect, furnizează guvernelor o bază tehnică pentru legislația din domeniul sănătății, securității și mediului, ajută la transferul de tehnologie către

țările în curs de dezvoltare. Standardele conduc, de asemenea, la protecția consumatorilor și utilizatorilor produselor și serviciilor.

Trăim într-o lume dominată profund de standarde. Necesitatea standardelor nu este un fenomen nou. Funcțiile standardelor sunt diverse, dar două sunt cele mai importante: compatibilitatea și informația. Prin utilizarea unor standarde comune, partenerii anonimi pe piață pot comunica, pot avea așteptări comune asupra unuia sau altuia dintre produse. Orice firmă care își dorește un succes de piață caută să-și îmbunătățească performanțele utilizând standardele în funcție de necesitățile dictate de piața pe care activează. Utilizarea acestora este voluntară, dar dacă o organizație a luat decizia să respecte anumite standarde corespunzătoare domeniului său de activitate și a încheiat contracte pe baza lor sau a declarat utilizarea standardelor, atunci standardul devine un instrument obligatoriu pentru acea organizație.

Pentru toate aceste motive, standardele constituie referențiale care stau la baza creșterii competitivității produselor românești pe piața europeană (când sunt aplicate standarde europene) sau pe piața internațională (când sunt aplicate standarde internaționale). Și tot pentru aceste motive, activitatea de cercetare-dezvoltare trebuie să aibă la bază standardele.

3. Ce sunt standardele ?

Definiția oficială a *standardului a fost stabilită, pentru început în Ghidul ISO/CEI 2:2004*, care a fost adoptat ca standard european *EN 45020:2006* și apoi ca standard român *SR EN ISO 45020:2007 - Standardizarea și activități conexe. Vocabular general*.

„Standardul este un document, stabilit prin consens și aprobat de un organism recunoscut, care furnizează, pentru utilizări comune și repetate, reguli, linii directoare sau caracteristici pentru activități sau rezultatele lor, în scopul obținerii unui grad optim de ordine într-un context dat.”

Dincolo de definiția oficială, practica a simplificat definiția standardului plecând mai mult de la utilitatea acestuia.

Astfel, un standard reprezintă un limbaj comun care promovează circuitul bunurilor între cumpărător și vânzător și protejează bunăstarea generală.

Această definiție este construită pe rolul și scopul standardelor și stabilește importanța standardelor pentru orice companie plasându-le, împreună cu reglementările tehnice, în rândul documentelor de referință externe care trebuie să stea la baza politicilor și practicilor

companiilor. Toate aceste documente de referință care conduc la evoluția unei organizații trebuie avute în vedere la dezvoltarea proiectelor de cercetare, în special a celor de cercetare aplicată care se adresează direct economiei.

Standardul, este cea mai bună și cea mai simplă cale posibilă pentru a comunica, pentru a cunoaște nivelul tehnic unanim acceptat pe plan național, european sau internațional și, nu în ultimul rând, este cea mai simplă cale pentru proiectarea și dezvoltarea practicilor de management. De asemenea, standardele reprezintă cea mai economică și simplă cale de a demonstra conformitatea unui produs cu cerințele esențiale din directive sau alte acte normative. Într-un context mondial încă instabil, variat, chiar contrastant, standardele constituie un factor de precizie, ordine și înțelegere.

4. Standardizarea și cercetarea

Un rol deosebit în competitivitatea produselor românești pe piața europeană le revine cercetătorilor care trebuie să fie primii care cunosc regulile jocului european. În activitatea lor de implementare a rezultatelor cercetării în viața de zi cu zi, cercetătorii trebuie să plece de la un nivel de bază general acceptat pe piață, anume de la standardele europene deoarece acestea promovează soluții acceptate de comun acord, verificate și utilizate de diverși parteneri. Ca utilizatori ai standardelor, cercetătorii și proiectații câștigă timp și bani prin faptul că își pornesc activitatea de la un nivel deja validat, ceea ce elimină riscul dezvoltării unui proiect care nu va avea cerere pe piață.

De asemenea, chiar se impune utilizarea standardelor specifice pieței pentru care sunt prevăzute produsele pentru ca acestea din urmă să fie compatibile și interschimbabile cu ceea ce există deja pe piață.

Dar un rol și mai important în activitatea de standardizare îl pot juca cercetătorii în inițierea de standarde și în participarea efectivă la realizarea lor.

Printr-o colaborare eficientă se poate realiza o sincronizare mai bună între dezvoltarea tehnologică și standardizare.

Această colaborare are ca rezultat transferul beneficiilor dezvoltării tehnologice mai rapid și mai ușor către industrie și societate.

Deci, standardele existente sunt nivelul de bază de la care trebuie să plece și să progreseze activitatea de cercetare iar activitatea de cercetare la rândul ei trebuie să furnizeze baza pentru standardele viitoare, acest ciclu ducând la progres continuu.

ASRO a devenit membru CEN/CENELEC din 2006, lucru care ne permite să participăm la activitatea de standardizare europeană de la faza de elaborare a unei teme noi până la votul final și care a adus după sine dreptul de a vota aprobarea acestor standarde.

Puterea de vot a României în structurile de standardizare europene are o pondere de 14 puncte, pondere care ne situează pe locul șapte printre țările membre, dar și pondere care ne obligă să tratăm cu foarte multă seriozitate activitatea de standardizare.

De aceea, se impune o implicare mult mai mare a elitei tehnice românești, formată din cercetători și profesori universitari, în elaborarea standardelor, implicare care nu trebuie să se oprească doar la nivelul de observații la traduceri ci trebuie să meargă până la participarea efectivă la elaborarea standardelor, atât la nivel național, cât și internațional și european.

Cunoștințele și experiența acumulate în activitatea de cercetare și dezvoltare constituie o bază temeinică pentru ca cercetătorii români să participe chiar în grupele de lucru care realizează proiectele de standarde, să-și impună punctul de vedere astfel încât standardul final să reprezinte și ceea ce dorește România.

De asemenea, o implicare ar trebui să existe și în realizarea de broșuri, cărți, ghiduri care să „traducă” standardele pe înțelesul tuturor utilizatorilor care nu întotdeauna dispun de o pregătire tehnică suficientă pentru a le putea implementa în activitățile lor.

Acestea nu numai că pot fi o sursă de venituri dar pot face mai ușoară comunicarea între cei implicați în cercetare –dezvoltare și cei care beneficiază de această activitate.

Până în momentul de față, în România, au existat colaborări foarte bune între institutele de cercetare și dezvoltare și ASRO, care au dus la elaborarea a numeroase standarde române și adoptarea a peste 17500 de standarde europene ca standarde române.

Au existat colaborări pe diverse programe, cum ar fi CALIST și INFRAS, dar și colaborări în afara acestor programe.

În 2004 numărul de specialiști implicați în activitatea de standardizare era peste 2500, în 2009 acest număr a scăzut sub 2000, dar din aceștia circa 53 % provin din institutele de cercetare – dezvoltare, ceea ce arată în continuare un interes crescut al acestor organizații pentru activitatea de standardizare.

5. Concluzii

Concluzia care se trage este că punțile de legătură dintre standardizare și cercetare încă există, și s-au văzut prin participarea comună la diverse proiecte și prin adoptarea numeroaselor standarde europene, dar ar trebui să se dezvolte în continuare mai ales în direcțiile menționate mai sus, și anume:

- participarea efectivă la elaborarea standardelor europene și internaționale;
- realizarea și publicarea de broșuri, ghiduri etc. pe baza standardelor existente;
- participarea la acțiuni comune de informare (seminarii, simpozioane, cursuri);
- participarea în comun la proiecte care să conducă la creșterea competitivității produselor românești prin implementarea standardelor europene și internaționale în economia românească.

Ing. Jeni TOMA
expert principal standardizare,
Asociația de Standardizare din România
e-mail: jeni.toma@asro.ro